

Hold

március-július

Név.	R	L	HK	F	Műszer
Babcsán Gábor (Budapest)	1	1	-	-	10,2 L
Csabai István (Szolnok)+	-	-	-	3	11 L
Édes Krisztián (Veszprém)+	4	-	-	-	19 T
Görgei Zoltán (Tamási)	4	8	-	-	5 L
Gyenyizse Péter (Komló)	2	-	-	-	8 L
Jurek Zoltán (Debrecen)	2	-	-	-	5 L
Kelley István (Miskolc)	-	-	-	1	11 T
Kiss Frigyes (Petőháza)+	-	-	-	27	10 T
Kiss László (Horgos, YU)	1	3	5	2	10 T
Kocsis Antal (Balatonkenese)	2	8	6	-	40 T
Kónya András (Szomolya)	2	4	-	-	11 T
Ladányi Tamás (Balatonfűzfő)	2	1	-	-	5 L
Lengyel Szabolcs (Balatonkenese)+	2	1	-	-	10 T
Mizser Attila (Budapest)	-	-	-	2	30 L
Nagy Zoltán Antal (Budapest)	17	18	-	1	20 L
Pap Csaba (Veszprém)	13	-	-	7	19 T
Presits Péter (Budapest)	2	12	-	-	8 L
Recsek Renáta (Kutas)+	2	1	-	-	11 T
Réti Lajos (Győr)	1	-	-	3	10 T
Sápi Csaba (Kecskemét)	1	1	-	-	20 T
Sári Attila (Balatonfüred)	5	7	-	-	13,5 T
Szabó Gergely (Nagykőrös)	-	-	-	16	12,5 T

Összesen: március és július között 23 észlelő 207 megfigyelést végzett.

Rövidítések: R= részletrajz, L= szöveges leírás, HK= holdkráter keresztmetszet, HF= holdfázis, F= fotografikus észlelés, T= tükrös távcső, L= lencses távcső, S= légköri nyugodtság, T= légköri átlátszóság. Az észlelő neve után álló "+" új megfigyelőre utal.

A fenti időszakban igen gazdag észlelési anyagot kaptam az észlelőktől. Sajnos a teljes anyag bemutatása lehetetlen, a válogatás is nehéz, de igyekeztem minél több megfigyelőtől közölni leírást, beleértve az új közreműködőket is, akiket itt is köszöntök.

A legtöbb rajzot Nagy Zoltán Antal küldte, amelyek közül egyet az Uránia Heyde-refraktorával készített, a többit 50/540-es refraktorával, újra bizonyítva, hogy figyelmes, pontos munkával már kis távcsővel is végezhető értékes észlelések. Pap Csaba ugyanilyen refraktorral dolgozott, 3 db 135x-ös nagyítás mellett készített rajza különösen részletes, sajnos ezek közül csak egyet mutathatunk be. Görgei Zoltán szintén 50/540-essel rajzolt, munkái igen pontosak, valóságűek, ami bizonyítja, hogy gyakorlással egyre jobb rajzok készíthetők.

Babcsán Gábor 102/820-as apokromát refraktorával készített szép, részletes, művészi kivitelű ceruzarajzot a Julius Caesar—Ariadaeus-rianás

környékéről. Sajnos nyomdánk nem teszi lehetővé, hogy a szép rajz árnyalatait kellő hűséggel mutathassuk be. Gyenizse Péter ugyanazon időpontban rajzolta le ezt a vidéket, ám 80/840-es refraktorral. Rajzán jól látszanak a rianás részletei és környezete. Nagy Zoltán A. is ugyanekkor rajzolt, de a kisebb műszer és nagyítás miatt természetesen kevesebb részletet láthatott. Egy lunációval később 1991.05.20-án ennek a területnek a Ny-i részét rajzolta le Görgei Zoltán, meglepően jó egyezéssel Gyenizse rajzával.

Kezdő észlelőként is szépen kidolgozott rajzokat küldött Recsek Renáta, akinek példáján keresztül szeretnénk biztatni minden ifjú amatőrt, hogy bátran küldjék be Hold-rajzaikat!

Gemma Frisius és Goodacre Kráter

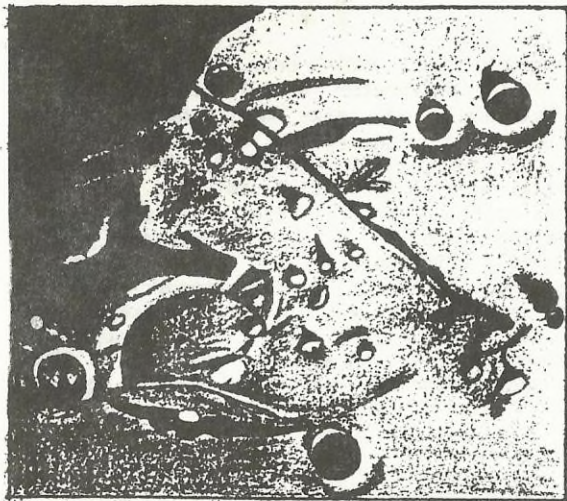
1991.05.20.20:10—20:20 UT HF= 06^d15^h44^m 200/3020 refr. S= 7 T= 3,5
503x: Nagyméretű, könnyen látható, a LM-t majdnem kitöltő alakzatok. Gemma Frisius: Igen érdekes árnyéka van, éles, szögletes, szinte lépcsős szegéllyel. K-en egy becsípődés, D-en pedig egy benyúló hegygerinc bontja meg. A sáncfal is mutat részleteket; 4—5 külön vonulattól áll, DNy-on egy mély alakzatot körülölelve. É-i részénél egy kicsi kráter telepedett a sáncfalra, K-en pedig kb. az előbbivel azonos nagyságú kráter fekszik mellette (csak az egyik van a sáncfalon). A kráterfenéken több sötét folt vehető észre, két piciny, de határozott dombocska társaságában. Goodacre: Szintén furcsa árnyéka van, a G.F.-től ÉNy-ra fekszik. Belsejében egy fényes folt és egy sáncfalhoz tapadt domb látszik. ÉNy-i peremén egy kisebb kráterecske helyezkedik el. Ennek is összetett sáncfalja van, benne ÉK-en egy sötét vonal látszik, ez repedés vagy gyűrődés lehet. A G.F.-től Ny-ra egy jóval kisebb méretű, D jelű kráter fekszik, a külső falával érintkezik is. É felé részletdús a felföld, a G és H jelű kráterek vonala egy fordított W alakot rajzol ki, beleolvadva a felföldbe. (Nagy Zoltán Antal)

Julius Caesar Kráter

1991.04.20. 20:16—20:28 UT HF= 06^d00^h50^m 70/600 refl. S= 6 T= 3
67x: Nagyméretű, könnyen látható, alacsony falú kráter. Az ÉK-i kráterfal erősen tagolt, több heglánc is látszik és igen részletdús. É-on a sáncfalhoz egy kisebb, félig árnyékkal borított kráter és a P jelű nagyobb kráter kapcsolódik, melynek belseje sötét, 1-es intenzitású. A Julius Caesar DK-i oldala szinte nyitott, annyira lepusztult. A kráterbelső 5-ös intenzitású. (Fűrész Gábor)

Cavendish Kráter

1991.07.23. 20:20—20:55 UT HF= 12^d01^h49^m 100/1100 refl. S= 7 T= 4
225x: Közepes méretű kráter a Mare Humorumtól Ny-ra, már a kráterekkel sűrűn borított felföldön. A Merseniusszal és a Liebiggel alkot háromszöget. Árnyékoltsága kb. 2/3-os, az árnyék széle többé-kevésbé szabályos. A DNy-i sáncfal-ívre a kb. 1/4 hossz tengelynyi átmérőjű E jelű kráter telepzik, árnyéka alapján a C-nél mélyebb. Ettől közvetlenül D-re egy másik (F jelű), némiképp kisebb kráter helyezkedik el. A Cavendish K-i, külső sáncán két kráterecske látható. Az ÉK-itől tovább K-re egy bonyolultabb hegycsúcs-alakzat található. A megvilágított belső oldalfal két sötétebb "foltot" tartalmaz. A C Ny-ra vetett, lekerekített háromszög alakú sötét árnyékából négy kis csúcs emelkedik ki. (Kiss László)

Julius Caesar és Rimae Ariadaeus
 1991.04.20. 21:40 UT
 102/820 refr., 256x
 Babcsán Gábor

Julius Caesar
 1991.04.20. 18:45 UT
 50/540 refr., 54x
 Nagy Zoltán Antal

Gemma Frisius és Goodacre
 1991.05.20. 20:05 UT
 200/3020 refr., 503x
 Nagy Zoltán Antal

Cavendish
 1991.07.23. 20:35 UT
 110/1100 refl., 225x
 Kiss László

Vlacq és Rosenberg kráter

1991.03.20. 18:22—18:34 UT HF= 04^d10^h35^m 50/540 refr. S= 6 T= 4
54x: Vlacq: Feltűnő, hatalmas, elliptikus kráter a D-i krátermezőben. A terminátor már túlhaladta, de belsejének nagy része még mindig árnyékban van. Magás központi csúcsa ovális alakú, tagoltságot nem mutat. A DK-i sáncofalra kívülről a G jelű kisebb kráter telepedett rá, a B és G jelűekkel együtt belsejük teljesen árnyékkal telt. A Ny-ra lévő hatalmas Hommel is sötét, még árnyékkal telt csupán az ÉK-i sáncofal egyes magasabb részeit világítja meg a napfény, ez ívelten látszik! K felé a közepes méretű, szintén árnyékkal telt C jelű kráter érintkezik a Vlacq külső falával, a kettőt összekötő rész pedig 7-es intenzitású. Rosenberger: Hatalmas elliptikus kráter, DK felől csatlakozik a Vlacqhoz. Belsejét már megvilágítja a Nap, csak a K-i fal vet vékonyabb árnyékot. A kráterbelső egyenletes szürke, a DNy-i részen egy apró kráterecske látható. A DNy-i sáncofalra a D jelű kráter telepedett rá, kb. 1/3 méretű, mint a Rosenberger. (Görgei Zoltán)

Schiller és Bayer kráter

1991.06.23. 19:20—19:40 UT HF= 11^d07^h34^m 110/806 refl. S= 6 T= 4
169x: Schiller: Igen megnyúlt, hosszú, nagyméretű, feltűnő kráter. A DK-i részen az S jelű kis kráter látszik. Kevés árnyék van a kráterbelsőben, csak a K-i fal mentén fut végig egy vékony árnyék. A Ny-i sáncofal belső része fényes. K-re látszik a Bayer kráter, amely jóval kisebb, de feltűnő és szintén ovális. Már csak K-i szélét fedi árnyék. Belsejében részleteket nem láttam. Jól látszik még a Schillertől K-re lévő, jóval alacsonyabb, lepusztult falú H jelű nagy kráter is. (Kónya András)

1991.07.22. 19:37—21:05 UT HF= 11^d01^h59^m 80/500 refr. S= 7 T= 3
120x: Schiller: Feltűnő, hatalmas, ovális, megnyúlt alakú kráter a D-i krátermezőben. A terminátor éppen elhagyta Ny-i csücskét. A Ny-i kráterfal igen fényes (mivel szemben éri belsejét a megvilágítás), és É felé íve fokozatosan keskenyedik. A kráterbelsőnek csak kis része látszik, nagy részét árnyék fedi. A K-i fal Ny-i szegélye töredezett, lábánál fényesebb vonulatok vannak. É-ra a Nöggerath DK-i falának íve látszik fényesen. A S.-tól K-re a H jelű kráter látszik, fala alacsony, töredezett, É felé dombokban folytatódik. A S. D-i végétől K-re látszik a Bayer kráter, két kisebb kráterecske választja el őket egymástól. Alakja elliptikus, kb. felét borítja árnyék, Ny-i fala fényes. A környező krátermező is részletdús, a következő kisebb alakzatokkal: C: úgy látszik, mintha egy nagyobb kráterben lenne; E: elliptikus, belseje megvilágított, a K-i fal nem vet olyan sötét árnyékot, mint a Schilleré; A: kör alakú, kis, fényes kráter; K: kissé elliptikus, fényes, negyedét szürke árnyék borítja. (Presits Péter)

Archimedes kráter

1991.04.22. 18:23—18:32 UT HF= 07^d22^h54^m 135/1205 refl. S= 5 T= 4
87x: Nagyméretű, feltűnő kráter a Mare Imbrium DK-i részén. A körtől kissé eltérő, elliptikus alakú. Falai összetettek, részletdúsak, de nem túl magasak. D felé a fal egy "kiugrást" mutat, itt a környező hegyvidék felé folytatódik ez a kiemelkedés. A falak igen kis árnyékot vetnek. A kráterbelső teljesen sima, egyenletes szürke. ÉK felé a kis C jelű kráter látszik. Távvolabb K-re az Autolycus, melynek központi csúcsa is látszik (kb. 25% árnyékoltságu), ettől É-ra pedig az Aristillus, mely kissé nagyobb és szintén van központi csúcsa, megvilágítása is hasonló. (Sári Attila)